Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-03-22

LS 2016-1096

Landstingsstyrelsen

Motion 2016:31 av Jens Sjöström (S) m.fl. om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen

Föredragande landstingsråd: Peter Carpelan

Ärendebeskrivning

Jens Sjöström m.fl. (S) har lämnat en motion om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare och huvudman för hälso- och sjukvården. Arbetet med kompetensförsörjningsfrågorna har och har haft högsta prioritet under en längre tid. Landstinget behöver dock arbeta med såväl den kort- som långsiktiga kompetensförsörjningen på ett mer samlat och strategiskt sätt. Därför tog Alliansen initiativ till den kompetensförsörjningsstrategi som landstingsfullmäktige fattade beslut om under 2016.

Alliansen delar motionärernas syn om att undersköterskor är en viktig profession inom hälso- och sjukvården. Landstingsfullmäktige fattade i samband med antagandet av strategin beslut om att införa kompetensstegar för samtliga professioner vid Stockholms läns landsting. I framtagandet av kompetensstegar är sjuksköterskor och undersköterskor prioriterade. Arbetet syftar till att skapa tydliga roller, förutsättningar för kompetensutveckling och karriärvägar.

Hälso- och sjukvården ska genom att se över sin arbetsorganisation och genom uppgiftsväxling tillse att medarbetarna får arbeta på toppen av sin kompetens. En effekt av uppgiftsväxlingen mellan professioner är att arbetsuppgifter och kompetenser tydliggörs, vilket i praktiken kan leda till att undersköterskor kan få en både mer omfattande och tydligare roll inom en del verksamheter. En förutsättning är dock att medarbetare som väljer att genomgå en vidare- eller specialistutbildning därefter ges arbetsuppgifter och ansvar utifrån dennes högre kompetens- och utbildningsnivå.

Motionärerna pekar dock på en viktig aspekt i deras motion. Nämligen det faktum att undersköterskeutbildningen på såväl grund- som specialistnivå bättre behöver motsvara landstingens/regionernas behov av kompetens. Göran Stiernstedts utredning *Effektiv vård* (SOU 2016:2) föreslår bland annat att Socialstyrelsen ges i uppdrag att fastställa nationella kompetenskrav för bland annat undersköterskor eftersom yrkesutbildningarna i dagsläget kraftigt varierar mellan utbildningsanordnarna. Stockholms läns landsting ställde sig därför positivt i sitt remissvar till förslaget, i den statliga utredningen *En gymnasieutbildning för alla* (SOU 2016:77), om att vård- och omsorgsprogrammen ska leda till en undersköterskeexamen.

Stockholms läns landsting delar dock inte motionärernas syn på att landstinget ska bedriva gymnasiala utbildningar, vilka i första hand är en primärkommunal angelägenhet. I stället bör, såsom nämns ovan, nationella kompetenskrav för undersköterskor införas för att tillse att yrkesutbildningarna är likriktade nationellt och leder fram till en undersköterskeexamen. Landstinget delar inte heller motionärernas syn på att samarbetet med utbildningsanordnarna kring specialistundersköterskeutbildningen enbart ska ske inom ramen för samarbetet med Vård- och omsorgscollege. Stockholms läns landsting samverkar nämligen med flera utbildningsanordnare av yrkeshögskoleutbildningar. Således är Vård- och omsorgscollege en av flera möjliga aktörer för landstinget att samarbeta med för att driva nya specialistundersköterskeutbildningar.

Vid Stockholms läns landsting finns inget generellt beslut om studielön eller andra förmåner för medarbetare som genomför en vidare- eller specialistutbildning utanför landstinget. Vidare- eller specialistutbildningar vari landstinget är huvudman såsom vid läkarnas specialisttjänstgöring sker alltid med lön. Därutöver är kollektivavtal inte en förutsättning för att arbetsgivare ska kunna erbjuda en utbildningsanställning.

Utifrån de behov av kompetensnivåer och roller som framkommer i arbetet med att ta fram kompetensstegar samt utifrån arbetet med att se över arbetsorganisation och arbetet med uppgiftsväxling kommer Stockholms läns landsting att verka för att undersköterskeutbildningen på såväl grund- som specialistnivå kvalitetssäkras och utvecklas för att på ett mer adekvat sätt anpassas utifrån landstingens/regionernas behov av kompetens.

I det arbetet har motionärerna en viktig roll och bör därför uppvakta den socialdemokratiskt ledda regeringen för att tillse att samverkan mellan landsting/regioner och universitet/högskolor/yrkeshögskolor resulterar i att hälso- och sjukvårdsutbildningarnas genomförande, inriktning, kvalitet samt dimensionering motsvarar de behov landstingen/regionerna har som huvudmän för hälso- och sjukvården.

Beslutsunderlag

Personalutskottets protokollsutdrag den 2 februari 2017 med S, MP och V-ledamöternas muntliga reservation
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 januari 2017
Motion 2016:31

Irene Svenonius

Peter Carpelan

Gustaf Drugge

§ 5
Motion 2016:31 av Jens Sjöström m.fl. (S) om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildning

LS 2016-1096

Ärendebeskrivning

Jens Sjöström m.fl. (S) har lämnat en motion om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 januari 2017
Motion 2016:31

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger följande förslag.

Bifall till förvaltningens förslag att anse motionen besvarad.
Bifall till motionen av S-, MP- och V-ledamöterna.

Proposition

Ordförande frågar om personalutskottet bifaller förvaltningens förslag

Personalutskottets beslut

Personalutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad

Reservation
Reservation av S-, MP- och V-ledamöterna till förmån för det egna förslaget

Beslutsexpediering:
LS
Akt

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-01-16

LS 2016-1096

Handläggare:
Lena Halvardson Rensfelt

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -01- 18
Dnr LS 2016-1096
Rotel IV

Landstingsstyrelsens
personalutskott

Motion 2016:31 av Jens Sjöström (S) m.fl. om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen

Ärendebeskrivning

Jens Sjöström m.fl. (S) har lämnat en motion om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 januari 2017
Motion 2016:31

Förslag till beslut

Personalutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Jens Sjöström m.fl. (S) har lämnat en motion om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen. I motionen föreslås bland annat att landstinget ska driva egen undersköterskeutbildning, utreda förutsättningar för fler specialistundersköterskeutbildningar samt att landstinget generellt ska höja grundkompetensen i undersköterskeutbildningen. Motionärerna föreslår också att undersköterskor ska erbjudas utbildningsanställning vid vidareutbildning.

Förvaltningen samarbetar med utbildningsanordnare, av den gymnasiala utbildningen med inriktning mot vård och omsorg, i syfte att verka för att utbildningarna anpassas utifrån hälso- och sjukvårdens behov. Utveckling av utbildningen pågår också på statlig nivå. Förvaltningen anser inte att landstinget bör bedriva fler gymnasiala utbildningar. Lön under

vidareutbildning för undersköterskor är en fråga som behöver prioriteras relativt andra satsningar i förhållande till budgetutrymme.

Bakgrund
Jens Sjöström m.fl. (S) har lämnat en motion om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen. Motionärerna föreslår att landstingsfullmäktige ska uppdra åt Stockholms läns landsting att generellt höja grundkompetensen inom undersköterskeutbildningen. Motionärerna föreslår också att landstinget ska bedriva egen undersköterskeutbildning inom ramen för vård och omsorgscollege. Landstinget föreslås också utreda förutsättningar att starta ytterligare specialistundersköterskeutbildningar inom vård- och omsorgscollege. Slutligen föreslås att ett samarbete med utbildningens huvudmän ska skapas för att göra specialistundersköterske-utbildningen verksamhetsintegrerad med kollektivavtalsenlig utbildningsanställning.

Överväganden
Undersköterska är en yrkestitel som används bland annat inom hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting. Det finns ingen formell utbildning till undersköterska. De som anställs som undersköterskor har genomfört en gymnasial utbildning inom vård och omsorg.

Som motionärerna beskriver är Stockholms läns landsting en av parterna som samverkar kring vård- och omsorgscollege i Stockholms län. Samarbetet syftar bland annat till att utbildningen ska fokusera mer på den kompetens som krävs inom hälso- och sjukvården för att kunna arbeta som undersköterska. Den gymnasiala utbildningen inom vård och omsorg har en bred ansats och syftar till att ge kompetens inom bland annat kommunal omsorg riktad till äldre och funktionshindrade samt till arbete inom hälso- och sjukvården.

Förvaltningen anser att samarbetet kring vård- och omsorgscollege är viktigt och bidrar till att utveckla utbildningen utifrån hälso- och sjukvårdens behov. Landstinget har ingen möjlighet att på egen hand höja grundkompetensen i de gymnasiala programmen för vård och omsorg. Förvaltningen anser att landstinget inte bör driva fler gymnasiala utbildningar. Det är en verksamhet som i första hand är en primärkommunal angelägenhet.

Förvaltningen delar motionärernas syn att undersköterskerollen är central inom hälso- och sjukvården. Landstingets verksamheter arbetar utifrån utgångspunkten att fler undersköterskor och undersköterskor med relevant vidareutbildning kan bidra till att utveckla hälso- och sjukvården. För att

detta ska kunna ske på ett strukturerat sätt krävs dock att det finns tydliga roller och uppdrag för de personer som har utbildat sig för att arbeta som undersköterska eller undersköterska med specialistutbildning.

Landstingsstyrelsen fattade i samband med antagandet av kompetensförsörjningsstrategin beslut om att införa kompetensstegar för landstingets anställda (LS 2016-1498). I det första skedet ska kompetensstegar tas fram för sjuksköterskor och undersköterskor. Det arbetet syftar till att skapa tydliga roller, förutsättningar för kompetensutveckling samt karriärvägar. Hälso- och sjukvården kan genom att se över sin arbetsorganisation och att arbeta med uppgiftsväxling bättre använda medarbetarnas kompetens. Det är angeläget att medarbetare som väljer att vidareutbilda sig ges arbetsuppgifter och ansvar utifrån sin nya kompetensnivå. Utifrån de behov av kompetensnivåer och roller som framkommer i arbetet med att ta fram kompetensstegar, samt utifrån arbetet med uppgiftsväxling och att utveckla arbetsorganisationen kommer förvaltningen att verka för att utbildningsutbudet anpassas utifrån hälso- och sjukvårdens behov.

Myndigheten för yrkeshögskoleutbildning kräver att arbetsgivare kan beskriva sitt behov av en specifik kompetens för att finansiering skall ges till en utbildning som ska motsvara det behovet. Förvaltningen arbetar för att landstinget på ett tydligare sätt ska beskriva de kompetensbehov som finns inom hälso- och sjukvården som yrkeshögskoleutbildningar skulle kunna bidra till att tillgodose. Förvaltningen delar inte motionärernas syn att ett samarbete kring specialistundersköterskeutbildningar som anpassas utifrån hälso- och sjukvårdens behov ska ske inom ramen för samarbetet inom Vård- och omsorgscollege. Förvaltningen samverkar med olika utbildningsleverantörer av yrkeshögskoleutbildningar. Vård- och omsorgscollege är en möjlig aktör för att driva nya specialistundersköterskeutbildningar, men det finns även många andra aktörer som det kan vara aktuellt att inleda ett fördjupat samarbete med.

Det pågår nationellt arbete för att utveckla den gymnasiala utbildningen med inriktning mot vård och omsorg. Bland annat lyfts frågan i utredningen Effektiv vård SOU 2016:2 där det föreslås att Socialstyrelsen får i uppdrag att fastställa nationella kompetenskrav för bl.a. undersköterskor eftersom yrkesutbildningarna i dag varierar kraftigt i utformning mellan olika utbildningsgivare. I den statliga utredningen En gymnasieutbildning för alla SOU 2016:77 föreslås att en yrkesexamen från vård- och omsorgsprogrammet ska benämnas undersköterskeexamen.

Kollektivavtal är inte en förutsättning för att arbetsgivaren ska kunna erbjuda en utbildningsanställning. Det är primärt en budgetfråga huruvida en vidareutbildning till specialistundersköterska ska kombineras med en utbildningsanställning.. Om en sådan förändring skulle genomföras anser förvaltningen att det är angeläget att prioritera en sådan satsning relativt andra insatser som kan genomföras för att trygga kompetensförsörjningen. Det är också viktigt att göra en avvägning och prioriteringar relativt andra yrkesgruppers villkor vid vidareutbildning.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Maria Englund
Personaldirektör

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -09- 13
Dnr. LS 2016-1096

MOTION
2016-09-13

2016-31

Motion av Jens Sjöström (S) m.fl. om behovet av att fortsätta utveckla undersköterskeutbildning

Vi socialdemokrater vill lyfta fram undersköterskornas viktiga roll inom hälso- och sjukvården, samt öka andelen undersköterskor i ordinarie anställning. Undersköterskan är omvårdnadsproffs, och utgör en viktig del i ett vårdteam. Undersköterskan bidrar dessutom till förbättrade möjligheter för andra vårdpersonalgrupper att utföra sina arbetsuppgifter. Vi socialdemokrater har under många år drivit kravet på en ökad blandning av professioner inom hälso- och sjukvården.

För att klara kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården är tillgången till välutbildade undersköterskor centralt. Vi socialdemokrater anser att för att fortsätta utveckla undersköterskeutbildningen i framtiden behövs fler huvudmän i länet. Dessutom ökar behovet av specialistutbildade undersköterskor i takt med att hälso- och sjukvården blir allt mer kunskapsintensiv och specialiserad. Framtidens hälso- och sjukvård består av korta, intensiva vårdtider i akutsjukvården, ökat ansvar för primärvården och nära samarbete med kommunal hälso- och sjukvård. Inom denna organisation bidrar specialistutbildade undersköterskor till bättre kvalitet i den kvalificerade sjukvården och blir en viktig länk mellan undersköterskan och sjuksköterskan i akuta situationer både inom öppen- och slutenvård.

I Stockholm regionen finns vård- och omsorgscollege där Stockholms läns landsting samverkar med Haninge kommun, Solna stad och Stockholms stad, Röda Korsets Högskola, fackliga organisationen Kommunal, friskolan Consensum i Sollentuna, Fredrika Bremer gymnasiet/Merika, och Kungsholmens Västra Gymnasium. Verksamheterna omfattar gymnasialt vård- och omsorgsprogram och vuxenutbildningar. Målet är att bidra till ökad status inom vårdyrkena och stärka samarbetet mellan skola och arbetsplats. I dagsläget finns en specialistundersköterskeutbildning inom psykisk ohälsa i länet. Ytterligare specialistutbildningar som finns i andra delar av landet är inom områdena t ex barn- respektive äldre.

Stockholm den 13 september 2016

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige att besluta

att uppdra åt Stockholm läns landsting att generellt höja grundkompetensen inom undersköterskeutbildningen.

att landstinget ska bedriva egen undersköterskeutbildning inom ramen för vård- och omsorgscollege.

att utreda förutsättningarna att starta ytterligare specialistundersjuksköterskeutbildningar inom vård- och omsorgscollege, samt skapa ett samarbete med utbildningens huvudmän för att göra specialistundersjuksköterskeutbildningen verksamhetsintegrerad med kollektivavtalsenlig utbildningsanställning.

Stockholm den 13 september 2016

Jens Sjöström

Robert Johansson

Susanne Lund

Lowisa Anderzon